



Vaasan uimahalli Hietalahdenkatu 8

Outi Orhanen 2017

Historiaa

Vaasan kaupungin ruutukaava-alueen reunalle rakennettiin 1960-luvun alussa uimahalli palvelemaan vaasalaisten uintiharrastusta. Uimahallirakennuksen suunnittelivat arkkitehdit Eija ja Olli Saionmaa vuosina 1960-61. Uimahalli valmistui vuonna 1962 ja vihittiin käyttöön lokakuussa 1962. Uudessa hallissa oli viisiratainen 25 m allas sekä 5 m hyppytorni.

Vaasan uimahalli rakennettiin vanhan sotilasradioaseman paikalle Hietalahdenkadun varteen. Hallihankkeen rahoitus toteutettiin nk. Malmönvaroilla eli jälleenrakennukseen tarkoitetuilla lahjoitusvaroilla. Uimahallin rakentaminen merkitsi vaasalaiselle uintiharrastukselle merkittävää harppausta eteenpäin, kun ympärivuotinen toiminta ja harjoittelu mahdollistuivat, kun uimahalli rakennettiin sekä kilpauimareiden että kylpevien kuntouimareiden tarpeisiin. Vaasan uimaseuran toiveena oli saada halliin kuusiratainen allas, mutta altaaseen mahtui kuitenkin vain viisi kilpailurataa, joten se ei kelvannut mestaruuskilpailujen altaaksi. Kerros- ja ponnahduslautahyppyjen lajille allas oli kuitenkin riittävän suuri.



Kuva 1 Uimahalli rakentamisvaiheessa. Kuva facebook-ryhmästä Vaasan kuvia 1900-luvulla. Yksityinen omistaja.



Kuva 2 Uimahalli pian valmistumisen jälkeen. Pohjanmaan museon kuva-arkisto.



Kuva 3 Allashuone. Pohjanmaan museon kuva-arkisto.

Uimahallirakennus edustaa 1960-luvun laitosarkkitehtuuria, jossa käytössä oli aikakauden uudet rakennusmateriaalit sekä muotokieli. Uimahallin hallitsevin elementti on kaarevakattoinen uimahallitila, johon on liitetty suorakaiteen muotoinen, lähes tasakattoinen osa. Tähän osaan on sijoitettu pesutilat, saunat sekä vastaanottotilat kahvioineen. Kokonaisuuteen liittyy kiinteästi myös korkea savupiippu. Uimahalliosan suurien lasipintojen lisäksi rakennuksessa on käytetty tiili- ja metallirakenteita.

Vaasan uimahalli edustaa sodanjälkeistä rakentamista ja aikakauden uudenlaista suhtautumista liikuntaan ja vapaa-aikaan. Tällöin yhteiskunta alkoi tukea kansalaisten

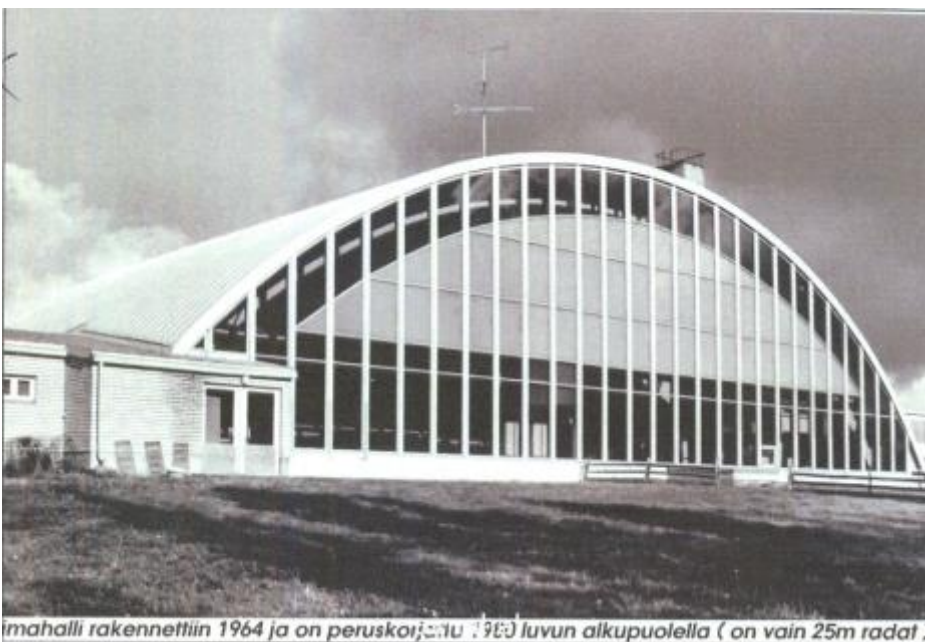
hyvinvointia rakentamalla liikuntakulttuurin käyttöön laitosrakennuksia. Vaasan uimahalli on tämän aikakauden tyypillinen esimerkki.



Kuva 4 Uimahalli 1970-luvulla. Pohjanmaan museon kuva-arkisto.

Vaasassa uimahalli on sijoitettu alueelle, jossa on merkittävästi muutakin liikunta- ja vapaa-aikatoimintaa. Uimahallin valmistuessa olivat Hietalahden urheilukenttä ja tenniskentät ja Villan puistoalueet ulkoilureitteineen, uimaranta sekä ravirata sijaitsivat uimahallin läheisyydessä ja myöhemmin alueen monipuolista liikuntatoimintaa on vahvistettu pesäpallokentällä ja tenniskentillä sekä hieman kauemmas sijoitetuilla Kaarlenkentällä sekä jäähallilla.

Ensimmäinen suurempi korjaustyö uimahallilla toteutettiin vuosina 1983-84 arkkitehti Kari Kyyhkysen suunnitelmien mukaan. Tässä yhteydessä rakennettiin pieni lisärakennus uimahallin länsipäätyyn ja tehtiin sauna- ja pukuhuonetilaisuuksia. Peruskorjausta edelsi keskustelu 50 m altaan tarpeellisuudesta ja tässä yhteydessä pohdittiin vanhan altaan laajennusta, uutta kilpa-allasta joko Hietalahden uimahallin yhteyteen tai Ristinummelle. Ratkaisua ei löydetty ja taloudellisen tilanteen pakottamana päädyttiin uimahallin tilojen kunnostamiseen ja uuden, pidemmän uimaradan rakentaminen siirrettiin tulevaisuuteen.



Kuva 5 Uimahallin takaosaa 1990-luvulla. Pohjanmaan museon kuva-arkisto.

Uimahalli rakennettiin 1964 ja on peruskorjattu 1980-luvun alkupuolella (on vain 25m radat)



Kuva 6 Uimahallin vanha osa ennen laajennusta. Kuva Foto Airaksinen.

Uimahallin laajennukseen päästiin pari vuosikymmentä myöhemmin ja vuonna 2003 valmistui Hietalahden hallin yhteyteen uusi allasosasto arkkitehtitoimisto ARKTES Oy:n suunnitelmien mukaan. Tässä yhteydessä rakennettiin siis uusi allasosasto rakennuksen eteläpuolelle. uudistettiin Hietasaarenkadun puoleista matalaa osaa muokkaamalla vanhan pukuhuonesiiven maanalainen kellarikerros osaksi rakennuksen pohjoista julkisivua sekä samalla lisättiin uusi sisäänkäyntikatos. Nykyään uimahallissa voi kuntouinnin lisäksi harrastaa esimerkiksi vesijuoksua, vesijumppaa ja kuntosalin treeniä. Vuonna 2014 Suomen Uimaopetus- ja Hengenpelastusliitto valitsi Vaasan uimahallin vuoden uimahalliksi.



Kuva 7 Kuvasarja uimahallin laajennustyöstä. Pohjanmaan museon kuva-arkisto.



Kuva 8 Uimahallin julkisivu Hietalahdenkadulle vuonna 2017. Pohjanmaan museon arkisto.



Kuva 9 Uimahalli Hietalahden puistosta päin alkuvuonna 2017. Pohjanmaan museon arkisto.

Ympäristö

Uimahallirakennus rakennettiin ruutukaava-alueen reunalle vanhan sotilasradioaseman tontille. Alue rajautuu Hietalahden Villan puistoon ja rakentamisvaiheessa vanhaan jätevedenpuhdistamon alueeseen. Jätevedenpuhdistamot on myöhemmin purettu ja tilalle rakennettu pesäpallostadion sekä sairaala-alueen pysäköintialueita. Moottoritie rajaa ympäristön etelä-pohjoissuunnassa ja tien itäpuolella jatkuu liikunta-alueiden vyöhyke etelään päin. Alkuperäisestä ympäristöstä on jätevedenpuhdistamoiden lisäksi poistumassa raviradan alue, joka on tulevana vuosina muuttumassa asuinalueeksi. Myös sairaalan pysäköintialueiden sekä pesäpallokentän alueiden osalla on tulossa jatkossa muutoksia.

Säilyneisyys, arvot

Vaasan uimahallin vanha osa on suojeltu asemakaavassa vuonna 1999 merkinnällä *sr-4 Suojeltava rakennus. Rakennushistoriallisesti ja arkkitehtoonisesti arvokas rakennus. Rakennuksessa suoritettavien korjaus- ja muutostöiden tulee olla sellaisia, että rakennuksen ulkoasun luonne säilyy.*

Uimahallin laajennuksen yhteydessä myös vanhan osan matala siipirakennus uudistettiin. Muutostyöt siipirakennuksessa ovat merkittäviä ja ovat osin hävittäneet alkuperäisen massoitte- luvun ideaa ja materiaalivalinnoilla on siipirakennuksen alkuperäinen luonne hävinnyt. Vanha halliosa kunnostettiin suojelumääräyksen mukaisesti ja allasosaston päätyrakennuksineen voidaan katsoa säilyttäneen alkuperäisen suunnitelman mukaisen muotokielen sekä materiaaliset ominaisuudet.

Uimahallirakennuksen vanhalla osalla voidaan katsoa olevan

historiallista arvoa vapaa-ajankulttuurin muutoksen edustajana ja vaasalaisen uintikulttuurin kehityksen osana

rakennushistoriallista arvoa sodanjälkeisen uuden liikuntarakentamisen ja materiaalikäytön näkökulmasta

arkkitehtonista arvoa 1960-luvun laitosarkkitehtuurin puhtaspiirteisenä edustajana. Uimahallirakennus edusti alkuperäisessä asussaan erinomaisesti ajan arkkitehtuurin muotokieltä. Tästä jäljellä on säilynyt kaareva halliosa.

Rakennuksessa laajennuksen ja uudistustyön yhteydessä toteutetut muutokset uimahalliosan itäosan siipirakennuksessa ovat kuitenkin vähentäneet kokonaisuuden arvoa ja suojelumerkintää esitetään rajattavaksi jatkossa vain uimahallin kaarevalle osalle ja sen läntisille matalille tiloille. Uima-allasosaston sisätilat ovat myös erittäin hyvin säilyneet ja niiden suojelua tulee myös harkita kaavallis- in keinoin.



Kuva 10 Vanha osa uimahallista tammikuussa 2017. Pohjanmaan museon arkisto.



Lähteet:

Kohteen inventointitiedot, kulttuuriymparisto.fi KIOSKI 2.0 tietojärjestelmä

Öst, Susanne, Vaasan modernin arkkitehtuurin inventointi- Inventering av modern arkitektur i Vasa, Pohjanmaan museo – Österbottens museum, 2010.

Kangas, Jussi & Vaasan Uimaseura, Kuin kala vedessä. Vaasan uimaseura - Vasa Simsällskap 1902-2002, 2002.

Vaasan kaupunki, rakennusvalvonnan lupa-arkisto.

Vaasan kaupungin museot, Pohjanmaan maakuntamuseon arkisto; lehtileikkeet ja rakennustiedot.